

Odpoř�ednosti TDS a stavbyvedoucího z hlediska BOZP

JUDr. Petra Adámková, specialista na stavení
právo

ODPOVĚDNOST

Na úvod je třeba se zastavit nad samotným **pojmem odpovědnosti**. Mám dojem, že odborná i širší veřejnost v současné době **nedostatečně vnímá její význam a možnosti využití**. Často se užívá k zastrašování, mnohdy se jí snažíme smluvně zbavit, přenést na druhého, byť nám náleží.

Jak se tedy na odpovědnost dívá právo a kdy vůbec můžeme být odpovědní za své jednání i ve vazbě na naše funkce a pozice?

- **Předpokladem vzniku odpovědnosti je PORUŠENÍ.**
K odpovědnosti podle práva může dojít v případě porušení jedné ze třech kategorií, jimiž jsou **porušení dobrých mravů (§ 2909 OZ)**, **porušení zákona**, a to nejen občanského zákoníku ale i jiných právních předpisů vztahující se na výkon funkce (§ 2010-2012 OZ) či **porušení smluvní povinnosti (§2913 OZ)**.
- Proto je důležité dívat se, odkud povinnost pramení, a to i ve vazbě na zkoumání odpovědnosti z pohledu BOZP.

ZAVINĚNÍ

- Z pohledu práva je rovněž **zásadní, zda naše odpovědnost vyžaduje zavinění** či nastupuje bez ohledu na naši subjektivní stránku konání.
- V případě porušení dobrých mravů, které asi v souvislosti výkonem funkce TDs či stavbyvedoucího nebudeme předpokládat, se vyžaduje přímo úmysl. Tedy aktivní úmyslná činnost jedince.
- **Pro vznik odpovědnosti porušením zákona postačí ale zavinění ve formě nedbalosti, která se u profesí díky novému občanskému zákoníku předpokládá – viz §2912/2. V případě smluvních vztahů se zavinění neřeší, odpovídá se vždy a liberační důvody prokazuje povinný.**

ODPOVĚDNOST

- **Odpovědnost také není absolutní**, je možné její vyloučení nebo omezení a zákon tyto možnosti spojuje s případy nutné obrany a krajní nouze (§2906 OZ), zvláštní pravidla má i zákoník práce.
- Pokud je **odpovědnost spojována s porušením zákona**, rozlišujeme několik typů právní odpovědnosti, které by s výkonem funkce TDs i stavbyvedoucího mohly být svázány, a **to: Trestní, správní, občanskoprávní či pracovněprávní.**

Jak se tedy dívat na odpovědnost TDs a stavbyvedoucího z hlediska BOZP?

V případě zkoumání odpovědnosti u obou osob budeme vycházet z právních předpisů **upravující výkon funkce**, dále z oblasti právních předpisů **upravující oblast BOZP** a ze **smluvních vztahů**, na základě kterých osobám funkce vzniká a které stanoví konkrétní pravidla a povinnosti jejího výkonu.

U stavbyvedoucího půjde o pracovní smlouvu a u TDs bude záležet, zda je v zaměstnaneckém poměru či výkon funkce vykonává na základě příkazní smlouvy dle Občanského zákoníku.

Jak se tedy dívat na odpovědnost TDs a stavbyvedoucího z hlediska BOZP?

- Právní úpravu, která se vztahuje ke zkoumané oblasti, představuje zejména stavební zákon, zákoník práce a zákon 309/2006 Sb., včetně nařízení vlády 591/2006 Sb., v platném znění.

STAVEBNÍ ZÁKON A BOZP

Stavební zákon **svou podstatou reguluje výstavbu, neupravuje oblast BOZP**, byť ji **vnímá jako důležitou**, což se projevuje například v § 153 a § 160/2, kde stanovuje zhotoviteli i stavbyvedoucímu při realizaci stavby **povinnost zajistit bezpečnost práce vyplývající ze zvláštních právních předpisů**. Tyto však blíže nespecifikuje ani nereguluje. **V případě porušení této povinnosti mohou být, jak zhotovitel, tak stavbyvedoucí sankcionováni ze strany stavebního úřadu sankcí za přešůpek ve výši do 200.000,- Kč**, a to v závislosti na **míře ohrožení a správním uvážení pracovníka stavebního úřadu**.

STAVEBNÍ ZÁKON A BOZP

Co se týče **technického dozoru** (prosím nezaměňujte se stavebním dozorem pro něj platí jiná pravidla), ten není osobou, kterou by stavební zákon definoval co do pojmu či povinností a tudíž mu z pohledu stavebního úřadu **nehrozí uložení sankcí pro případ porušení povinností z pohledu BOZP**, pokud by mu byly svěřeny. V této souvislosti hovoříme o tzv. **správní odpovědnosti**.

STAVEBNÍ ZÁKON A BOZP

Zákony, které se věnují problematice BOZP a její ochrany jsou **zákoník práce a zákon 309/2006 SB.**, který problematiku ochrany BOZP vztahuje i na činnosti a služby mimo pracovněprávní vztahy. Obou těmito právním předpisům je společné, **že povinnosti v souvislosti se zajištěním ochrany BOZP jsou svěřeny zpravidla zaměstnavatelům či Zhotovitelům**, nikoli námi zkoumaným pozicím, a tudíž odpovědnosti za porušení povinnosti, zejména za úhradu škod (újmy), které v souvislosti s porušením vyvstanou, jdou na základní úrovni za nimi.

STAVEBNÍ ZÁKON A BOZP

- Zákony, které se věnují problematice BOZP a její ochrany jsou **zákoník práce a zákon 309/2006 SB.**, který problematiku ochrany BOZP vztahuje i na činnosti a služby mimo pracovněprávní vztahy. Obou těmito právním předpisům je společné, **že povinnosti v souvislosti se zajištěním ochrany BOZP jsou svěřeny zpravidla zaměstnavatelům či Zhotovitelům**, nikoli námi zkoumaným pozicím, a tudíž odpovědnosti za porušení povinnosti, zejména za úhradu škod (újm), které v souvislosti s porušením vyvstanou, jdou na základní úrovni za nimi.
- **Pro konkrétní odpovědnost TDs a stavbyvedoucího musíme tedy ještě dál, a to do konkrétních smluvních vztahů, které osoba v souvislosti s výkonem funkce uzavřela.**

TECHNICKÝ DOZOR

- Co se týče osoby TDs je **rozhodné, jaký typ smlouvy má pro výkon uzavřen**, zda pracovněprávní či příkazní. Pokud je funkce vykonávána na základě příkazní smlouvy, pak je **základem stanovení rozsahu práv a povinností TDs ve vazbě na realizaci stavby právě tato smlouva, resp. její předmět**.
- Do činnosti TD dle ustálených pravidel spadá zpravidla **výkon kontrolní činnosti nad realizací stavby** stavebním podnikatelem, podstatou smlouvy **není zajištění ochrany z hlediska BOZP**, to je vymezeno koordinátorovi BOZP. Slučitelnost uvedených funkcí z pohledu praxe není žádoucí a **smluvní strany by měli respektovat účel jednotlivých funkcí**.

TECHNICKÝ DOZOR

- Technický dozor je zpravidla ve smlouvách ale **vázán k dodržování BOZP jako osoby pohybující se na stavbě**, není však osobou, jak bylo výše uvedeno, která by měla zodpovídat za zajištění ochrany.
- Pokud ale TDs **uzavře smlouvu, která bude okruh povinností rozšiřovat i na oblast zajištění BOZP, bude odpovědný z titulu porušení smluvní povinnosti v intencích sjednaných sankčních ustanovení či z titulu náhrady škody**.
- Tady se jedná o **odpovědnost občanskoprávní** vzniklé na základě závazkového vztahu.

TECHNICKÝ DOZOR

- Ze zákona č. 309/2006 Sb., můžeme nahlížet na osobu TDs jako na jinou fyzickou osobu, která se osobně podílí na zhotovení stavby (§ 17) a na základě této je pouze povinen dodržovat právní předpisy o bezpečnosti zdraví při práci na staveništi a přihlížet k podnětům koordinátora a dále povinen používat potřebné osobní ochranné prostředky atd.
- **Jiné povinnosti stanoveny nemá. pohledu právní úpravy v oblasti BOZP zákon**

TECHNICKÝ DOZOR

- Na druhou stranu, pokud **TD vnímá vážné závady z pohledu BOZP**, které by mohly **ohrozit zdraví a bezpečnost**, měl by na ně zhotovitele upozornit, a to na základě **obecně stanovené prevenční povinnosti - § 2900 OZ**. Její opomenutí by mohlo mít následně vliv na případnou **trestněprávní odpovědnost**. Možné skutkové podstaty budou popsány níže v souvislosti s osobou stavbyvedoucího.
- Pro úplnost text § 2901 „vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu.....“

TECHNICKÝ DOZOR

- Pokud je funkce **TDs vykonávána na základě pracovní smlouvy**, vztahuje se na vztah **zákoník práce**. Jak již bylo výše uvedeno, povinnosti z oblasti zajištění BOZP jdou za zaměstnavatelem.
- Na základě **§ 106 odst.4 ZP** je však ale *každý zaměstnanec povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, své zdraví i o bezpečnost a zdraví FO, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci.*
- **Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance....**

TECHNICKÝ DOZOR

- **Zaměstnanec je povinen dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění ochrany BOZP s nimiž byl seznámen, dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, ochranné pracovní prostředky, oznamovat** nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví ....atd.
- Dále je každý zaměstnanec povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a hrozí-li škoda, je na ni povinen upozornit nadřízeného vedoucího zaměstnance § 249 ZP.

TECHNICKÝ DOZOR

- **Sankce?**
- Vzhledem k tomu, že zákoník práce je soukromoprávní normou ne veřejnoprávní normou, sankce za přestupek tu nehledejme. Půjde o **porušení smluvní povinnosti** a pomyslnou sankcí může být **povinnost k úhradě náhrady škody**, vznikne-li porušením sjednané povinnosti či v případě opakovaného porušení povinnosti či závažného porušení **rozvázání pracovního poměru**.
- Jedná se tedy o **pracovněprávní odpovědnost**.

STAVBYVEDOUČÍ

- Co se týče osoby stavbyvedoucího, dopadá na něj v souvislosti s výkonem ve vazbě na BOZP zejména odpovědnost vyplývající ze Stavebního zákona (**§153 – již výše zmíněná povinnost zajistit ochranu BOZP**), zákoníku práce případně trestněprávní odpovědnost, která je asi tím největším strašákem

STAVBYVEDOUČÍ

- Co se týče osoby stavbyvedoucího, dopadá na něj v souvislosti s výkonem ve vazbě na BOZP zejména odpovědnost vyplývající ze Stavebního zákona (**§153 – již výše zmíněná povinnost zajistit ochranu BOZP**), zákoníku práce případně trestněprávní odpovědnost, která je asi tím největším strašákem

STAVBYVEDOUCÍ

- Kdo může stavbyvedoucího potrestat, resp, uložit mu sankci za nezajištění BOZP **je stavební úřad a výše sankce je do 200.000,- Kč, inspektoráty bezpečnosti práce sankci** stavbyvedoucímu udělit nemohou, neboť jak bylo výše uvedeno zákon 309/2006 cílí na zaměstnavatele či zhotovitele nebo samostatně působící osoby. **Neboť stavbyvedoucí je vykonáván v praxi na základě pracovní smlouvy platí pro něj to stejné, co již bylo uvedeno v souvislosti s pracovněprávní odpovědností a povinnostmi vyplývající ze zákoníku práce k problematice BOZP.**

STAVBYVEDOUCÍ

- **Nejbolestivější postih** u stavbyvedoucího přichází v úvahu **v oblasti trestněprávní**, pokud se prokáže **naplnění konkrétní právem předpokládané skutkové podstaty**, a to zejména skutkové podstaty **ublížení na zdraví či ublížení na zdraví s následkem smrti nebo naplnění obecného ohrožení způsobené nedbalostí**. V této souvislosti je třeba znovu si připomenout **domněnku nedbalosti** konstruovanou Občanským zákoníkem. Jsou soudní kauzy, u kterých se nepodařilo vše prokázat podle litery zákona a k postihu osob nedošlo, ale jsou i takové, které vedly k odsouzení stavbyvedoucích právě v důsledku liknavého přístupu k problematice BOZP.

STAVBYVEDOUCÍ

Z toho pohledu se **výkon stavbyvedoucího jeví jako rizikovější s větší mírou odpovědnosti** a faktickými důsledky plynoucí při nedodržení povinností vztahující se k BOZP.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Děkuji za Vaši pozornost, děkuji vybranému řečníku za přečtení příspěvku. Mrzí mne, že tu nemohu svoje poznatky prezentovat osobně a případně reagovat na Vaše podněty, ale někdy se tělo neptá, co chceme. Přeji pevné zdraví všem

JUDr. Adámková